

REMISSVAR
Fi2026/00577

Finansdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Bakgrund

Nordmalings kommun har utsetts till remissinstans avseende betänkandet Belägg för broms? Åtgärder för starkare incitament till lägre kommunalskattesatser (SOU 2026:20)

Utredningens förslag

Utredningen har enligt direktiven haft i uppdrag att analysera hur statliga åtgärder som motverkar höjning av skattesatser i kommuner och regioner och som stimulerar sänkningar av sådana skattesatser kan utformas och användas i olika situationer, samt att lämna förslag på hur sådana åtgärder kan utformas. I uppdraget har ingått att analysera det rättsliga utrymmet för att genomföra åtgärder som begränsar den kommunala beskattningsrätten.

Nordmalings kommuns yttrande

Betänkandet ger inte en direkt rekommendation till att införa en skattebroms i syfte att begränsa skattehöjningar/ stimulerar till skattesänkningar. Förslagen i utredningen beskrivs nedan och Nordmalings kommun yttrar sig i respektive förslag/punkt.

- 8.1 Åtgärder för att stärka de ekonomiska incitamenten till lägre kommunala skattesatser
- 8.2 Åtgärder för att främja förutsättningarna för lägre skattesatsnivåer och ökad medvetenhet om skattesatsbesluten
- 8.3 Allmänna förutsättningar för så låga kommunalskattenivåer som möjligt
- 8.4 Åtgärder för att minska risk för skattehöjningar vid framtida lågkonjunktur

8.1 Åtgärder för att stärka de ekonomiska incitamenten till lägre kommunala skattesatser

Utredningen konstaterar att incitamenten att sänka skattesatserna är svaga i kommuner och regioner. Vidare konstateras att åtgärder kan vidtas för att stärka incitamenten för kommunerna och regionerna att sänka och inte höja kommunalskattesatserna. För att stimulera detta lämnar utredningen förslag till att införa ett system med skattebroms och skattesänkingsbidrag.

Nordmalings kommun ställer sig inte bakom ett införande av skattebroms och skattesänkingsbidrag då det går emot den kommunala beskattningsrätten och därigenom begränsar det kommunala självstyret.

På en övergripande nivå har skattesatsen för kommunerna inte ökat under de senaste 10 åren. Däremot finns det skillnader mellan kommuner som både höjt och sänkt. Nordmalings kommuns skattesats har legat oförändrad sedan 2016 (exkl skatteväxling). Detta trots förändrade uppdrag och förändrad demografi. För en kommun som Nordmaling har det under lång tid varit svårt att se skattesänkning som motiverad utifrån historiska resultatnivåer, investeringsbehov etc.

Skattesänkning skulle innebära inskränkning i verksamhet som till uteslutande del bedrivs i ganska försiktig omfattning. Nivån på ett skattesänkingsbidrag skulle behöva ligga i paritet med den reella effekten av en skattesänkning för att kommunen inte ska tappa i finansiering. Det är bidragsnivåer som inte omskrivs i utredningen.

8.2 Åtgärder för att främja förutsättningarna för lägre skattesatsnivåer och ökad medvetenhet om skattesatsbesluten

Utredningen föreslår åtgärder som syftar till att främja en inriktning på effektivitet i kommunal verksamhet och till att det ska finnas genomtänkta planer för skattenivån. Det föreslås också att skälen för att höja skattesatsen ska anges i budgeten, i syfte att skapa öppenhet och insyn när det gäller de överväganden som görs när skatten höjs.

Nordmalings kommun kan ställa sig bakom förslagen som anges i utredningen även om förslagen gällande effektivitet kan bli svåra att realisera. Nordmalings kommun håller med om att effektiv verksamhet ska vara målsättning även om det kommer vara svårt att skapa en enhetlig kommunal målbild. Dock måste kraven utformas så att den egna kommunens förutsättningar ska vara bärande.

Nordmalings kommun kan även stå bakom förslag om att motivera skattehöjningar i budget. Det kan bidra till ökad transparens även om det är ytterst tveksamt om det finns politiska företrädare som tar lätt på ett beslut om förändring av skattesats. Det bör rimligtvis alltid vara väl berett och motiverat gällande vilka politiska satsningar som ska ske.

8.3 Allmänna förutsättningar för så låga kommunalskattenivåer som möjligt

Nordmalings kommun kan stå bakom förslaget om att så låga skattesatser som möjligt ska råda. Dock måste den egna kommunens förutsättningar vara utgångspunkt i beräkningen av skattesats och det är även här svårt att diskutera enhetliga nivåer utan att inskränka på det kommunala självstyret.

Statlig styrning och tillämpningen av finansieringsprincipen kan påverka en kommun och för att underlätta bör långsiktiga och värdesäkrade generella statsbidrag tillämpas i större utsträckning.

En kommun med låg skattekraft har heller inte samma möjlighet till skattesänkningar vilket då kan urholka välfärden. Här bör instrument för att skapa likvärdiga förutsättningar tillämpas för att undvika skattehöjningar.

8.4 Åtgärder för att minska risk för skattehöjningar vid framtida lågkonjunktur

Nordmalings kommun kan stå bakom förslaget att utreda hur ett system med automatisk konjunkturstabilisering av skatteunderlaget kan utformas. Nordmalings kommun kan dock inte uttala sig om det förekommer skattehöjningar för att möta konjunktursvängningar.

Att skattesatsen för kommunerna på en övergripande nivå inte ökat under de senaste 10 åren trots svängningar i konjunkturen talar emot detta. Dock är kommunen positivt inställda till ett system som hjälper kommuner och regioner att bättre kunna stå emot konjunktursvängningar utan att behöva justera skattesats eller för den delen behöva göra för stora inskränkningar i den kommunala verksamheten.

Sammanfattning av yttrandet

Nordmalings kommun ställer sig inte bakom ett införande av skattebroms och skattesänkingsbidrag då det går emot den kommunala beskattningsrätten och därigenom begränsar det kommunala självstyret.

Nordmalings kommun ser inte att omotiverade skattehöjningar sker utan tydlig politisk ambition. Skattejusteringar sker även utifrån den egna kommunens förutsättningar.

Däremot finns det delar i utredning som Nordmaling kan stå bakom såsom krav på att bedriva en effektiv kommunal verksamhet och att beslut om skatteförändringar tydligt ska motiveras.

Vidare kan Nordmalings kommun stå bakom de delar i utredningen som syftar till att skapa förutsättningar för att undvika skattejusteringar vid konjunktursvängningar.